

آلن اس. وایس

ترجمہ
پویا غلامی و ایمان گنجی

شہریاری ناممکن

فهرست

۹	یادداشت مترجم
۱۳	امکان‌های شهریارانه؛ مقدمه‌ی مولف بر انتشار فارسی این مجموعه
۱۷	فصل یکم: به سوی یک فلسفه‌ی تنانه
۴۳	سمبولیسم و تجلیل زمین در زرتشت نیچه
۵۷	ساختارهای مبادله، کنش‌های سریچی
۷۳	مفهوم «گوشت» به‌عنوان نظریه‌ی لیبیدو نزد مرلو-پونتی
۹۱	فصل دوم: هنر و فزونی: فانتاسم‌ها و وانمودها
۱۰۹	تقدم ماده: هنر خام و مدرنیسم
۱۲۷	والایش‌زدایی و مرض
۱۳۹	رتوریکِ انقطاع
۱۵۱	لم فرامپتون، مسئله‌ی غامض زورن
۱۶۳	«عدالت ادبی» صورت‌بندی‌های سوپژکتیویته و هویت جنسی
۱۹۵	بازیگری، همانندی و سناریوسازی
۲۱۷	فصل سوم: صداها‌ی بدون اندام
۲۲۹	نوستالژی اروتیک و ثبت میل
۲۵۳	صداها‌ی شکسته، بدن‌های گمشده: رادیوفونی تجربی
۲۶۵	ده‌ت‌ز درباره‌ی هیولاها و هیولاشناسی
۲۶۹	کتاب‌شناسی
۲۷۱	واژه‌نامه

یادداشت مترجم

رویکرد کلی مقالات این مجموعه را باید در ادامه‌ی سنت فلسفی پسانبچه‌ای خواند؛ سنتی که از رهگذر کارِ ساد و نیچه، به باتای و کلوسوفسکی و بعد به مرلو-پونتی، فوکو و دلوز پیوند می‌خورد. چنان‌که خواهیم دید، این مقالات در مقام اسکیزو-متن‌هایی ریزوماتیک، حوزه‌هایی از فلسفه و روانکاوی تا ادبیات و هنر را دربرمی‌گیرند و پیش‌تر در کتاب‌هایی چون *زیباشناسی فزونی* (۱۹۸۹)، *فرم‌های درهم‌شکسته: هنر خام، فانتاسم‌ها، مدرنیسم* (۱۹۹۲)، *میل منحرف و شمایل‌های مبهم* (۱۹۹۴) و *صوت و رادیوی تجربی* (۲۰۰۱) یا در مجلاتی چون *اکتبر یا هنر و متن* منتشر شده‌اند. نویسنده، آلن اس. وایس^۱ به گفته‌ی خودش یک اشتراوسی^۲ است؛ کسی که دکترایش را هم در فلسفه و هم در مطالعات سینمایی و پرفورمنس از دانشگاه نیویورک گرفته، پایان‌نامه‌ی دکترای فلسفه‌اش به مرئی و نامرئی، اثر واپسین و

1. Allen S. Weiss

2. Straussian

ناتمام مرلوپونتی اختصاص داشته، در فرانسه‌ی دهه‌ی هشتاد در کلاس‌های داغ فوکو، دلوز و بارت حاضر بوده است و به هر دو زبان انگلیسی و فرانسه می‌نویسد. این مجموعه نخستین ترجمه از آثارش و در حکم معرفی او به علاقه‌مندان فارسی‌زبان این حوزه‌ها است.

نکته‌ی مهم درباره‌ی جغرافیای کتاب حاضر، نحوه‌ی چینش و ضرورت گزینش مقالات، این است که هم تنوع و گستردگی موضوعات و هم شیوه‌ی ریزوماتیک اتصالات و سنتزها در نحوه‌ی ارائه‌ی موضوع در هر مقاله، و نیز شیوه‌ی مفصل‌بندی و به‌پیش‌بردن تحلیل و تفسیر بنا به هر بحث، همگی به گستره‌ای کثیر — از فلسفه گرفته تا زبان‌شناسی، مطالعات سینمایی، روانکاوی و دیگر حوزه‌های فرعی‌تر — راه می‌برند. کلیت گشوده‌ی کتاب حاضر با جستارهایی در ساحت فلسفه آغاز می‌شود: چهار مقاله‌ی نخست — که با اتکا به سه چهره‌ی محوری باتای، کافکا و ساد، در میانه‌ی فلسفه و ادبیات حرکت می‌کنند — همگی مسئله‌ی «بدن» را پیش می‌کشند: بدن در مقام مکان هندسی رخدادها، به‌عنوان مدلول نهایی و پیشامد در مقاله‌ی اول؛ بدن کوچک‌گر، و مسئله‌ی سلامت و بیماری‌اش در نسبت با نماد زمین در چمن گفت زرتشت در مقاله‌ی دوم؛ بدن سادی و حالاتش، کارکردش در پرتو صنعت قلب و نسبت‌اش با بیناسوبژکتیویته، و تباین‌ها و تقارن‌هایش با بدن مرلوپونتیایی در مقاله‌ی سوم؛ و خوانش مفهوم «گوشت» به‌منزله‌ی یک نظریه‌ی لیبیدویی نزد مرلوپونتی در مقاله‌ی چهارم. فصل نخست بنا دارد تا با تمرکز بر «بدن» خواننده را آماده‌ی ورود به فصل دوم کند؛ جایی که فیگوراسیون‌های متنوع و دیگرگونی از بدن در ساخت‌های هنری، واسطه‌ی اجرا و بیان می‌شوند و وانموده‌های هنری از فانتاسم اصلی و شدت‌های تکانه‌ای خبر می‌دهند. در این فصل، زیباشناسی و هنر مدرن در پرتو «فزونگی» یا «افراط»^۱ و با ذکر چند مورد برجسته تحلیل می‌شود: برای نمونه، تحلیل و بازخوانی آثار مارسل دوشان، عروسک‌های میشل نجار، هنر خام نزد میشل دوبوفه، سینمای روایی لوئیس بونوئل، سینمای تجربی هالیس فرامپتون، هنر رادیوفونی نزد آنتون آر تو و گرگوری وایتهد. در انتهای مقالات نیز به مقوله‌ی صدا خواهیم رسید تا شهریاری نامسک که مسیر خود را از هزارتوها آغاز کرده است، با «جیغی جسمیت‌زوده» خاتمه یابد.

از همین رهگذر، و به‌ویژه از آن‌جا که مؤلف در هر دو حوزه‌ی مطالعات سینمایی

و فلسفه کار کرده است، برخی از پُرسامدترین اصطلاحاتی که درون‌ماندگار این سنت فلسفی هستند، در این مقاله‌ها ظاهر می‌شوند و کاربست می‌یابند و از خلال مفصل‌بندی‌های نو در حیطه‌ی هنر محسوس‌تر می‌شوند. مجموعه‌ی مباحث گزینش‌شده، بالقوه می‌توانند خطوط گریزی برای اتصالات و سنتزهای تازه در عرصه‌ی هنر مدرن و گشاینده‌ی امکان‌های تازه‌ای از اندیشه، بیان، زیست و کنش باشند: خصوصاً در زمینه‌هایی چون پرفورمنس، ابداع و آفرینش در حوزه‌ی صدا و رادیوی تجربی و نیز در هر دوی تئاتر و سینمای تجربی.

شاید توضیح دومینیک پتمن در پس از آرچی؛ به سوی سیاست فرسودگی (۲۰۰۲) در خصوص کار نظریه‌پردازانی چون وایس مفید باشد:

باتای، نیچه و ساد هر سه کلان‌روایت‌های مدرنیته را میان‌بر زده‌اند تا تباری‌اش با نظام‌های اخلاقیاتی مسیحی را فاش سازند. نظریه‌پردازان معاصر چون وایس، لند، و لیوتار نیز آثارشان را در مقام علم سمپتوم‌شناسی «زیباشناسی لیبیدویی» طبقه‌بندی و آن‌ها را به روش‌های مختلف هم‌ردیف پیر کلسوفسکی، موریس بلانشو، ریمون روسل، لوئی فردینان سلین، آنتون آر تو و دیگران دسته‌بندی کرده‌اند. (ص.ص. ۶۰-۶۱)

در انتهای این یادداشت از آلن اس. وایس هم بابت همراهی در گزینش نهایی این مجموعه‌مقالات و هم به‌خاطر یادداشت کوتاهش برای انتشار فارسی کتاب صمیمانه تشکر می‌کنیم. ترجمه‌ی فارسی این کتاب به ایمان مسعودی‌فر و سیاوش واعظی پیشکش می‌شود.

یویا غلامی، ایمان گنجی

اردیبهشت ۱۳۹۱